

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 269/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Michal Dribňákom, advokátom, Kpt. Nálepku 440/18, Medzilaborce, proti uzneseniu Okresného súdu Humenné č. k. 21C/23/2021-274 zo 14. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. júna 2024, ktorá bola doplnená podaním zo 6. februára 2025, domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žiada tiež o priznanie náhrady trov konania v konaní pred ústavným súdom.

2. Uznesením okresného súdu z 11. januára 2024 vydaným vyššou súdnou úradníčkou bola sťažovateľke uložená povinnosť zaplatiť žalovanému 2 trovy konania 1 703,09 eur. Proti rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala výšku priznaných trov konania žalovanému 2 s poukazom na § 13 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len vyhláška“) v znení účinnom do 31. decembra 2023.

3. Sťažnosť sťažovateľky proti rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky bola zamietnutá napadnutým uznesením vydaným sudcom. Sudca uviedol, že u žalovaného 2 ako prvej osoby, ktorá si uplatňuje nárok na náhradu trov konania, v ktorom boli jedným právnym zástupcom zastúpené dve osoby, sa zníženie tarifnej odmeny podľa § 13 ods. 2 vyhlášky neuplatňuje. U prvého zastúpeného

je základná sadzba tarifnej sadzby v plnej výške (neznížená) a u všetkých nasledujúcich osôb je znížená, a preto vyššia súdna úradníčka rozhodla vecne správne.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka uviedla, že na spoločné úkony právnej služby vykonané advokátom pri zastupovaní žalovaného 1 a 2 sa vzťahuje § 13 ods. 2 vyhlášky v znení účinnom do 31. decembra 2023. Sudca síce aplikoval vyhlášku v znení účinnom do 31. decembra 2023, avšak nesprávne ju interpretoval. Právny názor sudcu, že u prvého zastúpeného je základná sadzba tarifnej odmeny v plnej výške a u všetkých nasledujúcich zastúpených osôb je znížená o 50 %, je preto neudržateľný a svojvoľný s poukazom na § 13 ods. 2 vyhlášky v znení účinnom do 31. decembra 2023. Vyhláška v § 13 ods. 2 výslovné ustanovila až s účinnosťou od 1. januára 2024, že zníženie odmeny o 50 % sa pri spoločných úkonoch právnej služby uplatní pri zastupovaní druhej a ďalšej osoby.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Do obsahu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. Súčasťou obsahu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

6. Vychádzajúc aj z doktríny minimalizácie zásahov ústavného súdu do činnosti orgánov verejnej moci (m. m. IV. ÚS 303/04, III. ÚS 770/2016), ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane pripomína, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva. Rozhodnutie o trovách konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka negatívne dotknúť. Avšak z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho konania ich podľa názoru ústavného súdu nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať im rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietky proti procesnému postupu všeobecného súdu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej (m. m. III. ÚS 537/2015). Ústavný súd preto pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej povahy, postupuje nanajvýš zdržanlivo, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu a k zrušeniu výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že postup všeobecného súdu je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich trovy konania,

v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prepíateho formalizmu), a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o trovách konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

7. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka tvrdí, že sudca ústavne nesúladne aplikoval § 13 ods. 2 vyhlášky v znení účinnom do 31. decembra 2023, podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb.

8. Ústavný súd uvádza, že po preskúmaní napadnutého uznesenia argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť jeho ústavnú udržateľnosť. Sudca jasne, zrozumiteľne a logicky vyjadril dôvody zamietnutia sťažnosti sťažovateľky. Nemožno preto vysloviť, že by postupoval svojvoľne alebo akýmkoľvek iným zjavne nesprávnym (ústavne nesúladným) spôsobom vykladal, resp. aplikoval príslušné právne predpisy (§ 163 Správneho súdneho poriadku). O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa sudca takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu (resp. vyhlášky) nedopustil. Napriek nesúhlasnému postoju sťažovateľky k obsahu napadnutého uznesenia, ktorý vyjadrila aj vo svojej ústavnej sťažnosti, ústavný súd v tomto prípade nevidí priestor na zásah vo forme zrušenia napadnutého uznesenia z dôvodu arbitrárnosti, resp. svojvoľnosti.

9. Sťažovateľka zastáva názor, že pri spoločných úkonoch právnej služby mala byť žalovanému 2 priznaná polovičná odmena. Ústavný súd uvádza, že v tomto prípade sudca uprednostnil výklad príslušného ustanovenia vyhlášky *e ratione legis* (argumentácia zmyslom, rozumom, účelom) pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Zvolil jeden z možných výkladov § 13 ods. 2 vyhlášky, ktorý nie je spôsobilý zasiahnuť označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v jeho samej podstate. Ústavný súd dodáva, že aplikácia § 13 ods. 2 vyhlášky zrejme spôsobovala v praxi súdov výkladové problémy týkajúce sa odmeny (100 %, resp. 50 %) za spoločný úkon právnej služby vo vzťahu k prvému z viacerých zastúpených v konaní. Zákonodarca totiž pristúpil k novele vyhlášky (č. 391/2023 Z. z.), ktorá vo vzťahu k § 13 ods. 2 vyhlášky už explicitne ustanovila, že polovičné zníženie odmeny za spoločný úkon právnej služby sa uplatní pri zastupovaní druhej a ďalšej osoby.

10. Ústavný súd tiež poznamenáva, že sťažovateľkin právny názor nevyklučuje, že by sudca nemohol ústavne udržateľným spôsobom posúdiť skutkovo rovnakú alebo podobnú vec rozdielne, t. j. pre ňu priaznivejším spôsobom, keďže vzhľadom na interpretáciu § 13 ods. 2 vyhlášky zo strany sudcu bola zaviazaná zaplatiť žalovanému 2 vyššiu sumu trov konania. Ak ale sudca svoje rozhodnutie podporil odôvodnením, ktoré považuje ústavný súd za dostatočné a hlavne nearbitrárne, je v ďalšom potrebné označiť výklad sudcu za vec odlišného právneho posúdenia nanajvýš dosahujúcu úroveň vecnej nesprávnosti z hľadiska jednoduchého práva. Obsah ústavnej sťažnosti je preto v zásade len polemikou s právnym záverom sudcu, ktorý sa nestotožnil s jej sťažnostným argumentom, že pri rozhodovaní o trovách konania by sa mal aplikovať doslovný gramatický výklad ustanovenia § 13 ods. 2 vyhlášky.

11. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

12. Z už uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

13. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2025

Robert Šorl
predseda senátu